

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnek minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzett levelekben. Ára évenként 3, félévén 6, éven 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgy utcában, a Kendeffé háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábról egy sor után 4 pkrért közzétételnek; folytonos hirdetések 10 pkr elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központúrában, STEIN könyvkereskedésében.

SZINÉSZI KÉPEZDE.

Az ország két sarkából, Szászváros és Vásárhely vidékéről, egyszerre kaptunk két levelet, melyek egy színészi képezde eszméjét hozzák indítványba. Habár mi e nagyszabású intézet megalapítására nem csak az erdélyi, hanem az összes magyar nemzetet valljuk hivatni lenni; egy ilyen intézet természetesen tűzhelyének Pestet tekintjük, hol az országos színházi intendatúrának e napokban a napi-irodalom irányában végrehajtott botrányoktól a nemzet közvéleményével bizonyára összhangzatlan tette mellett is, fészket látjuk a hazai dráma-irodalomnak, s így a drámai színművészetnek; mert hisszük, hogy mihelyt a nemzet valamely orgánna birand saját intézeteinek sáfárait számoltatni, a pesti nemzeti színpad korábbi irányát, s összeköttetéseit teljesen visszanyerendi; mindamellett nem tagadhatjuk ezen eszmék irodalmi fontosságát, melynek megvitatására inkább csak Erdélyre mért lapunk is illetékes, s objektív levén, hogy ezek az összes nemzet részvételében érvényre jussanak, sietünk ez érdekes véleményeket közreadni, a mint következnek.

Szászváros vidékéről. — Két fontos tárgy van, a mi Erdély kifejlésére, a szellemi téren, hatni képes lehet, vagyis inkább, a mi kiegészítője lehet azon előkészületi alapoknak, melyeket a hazai tudományos intézetek alapján egy részről, más részről a társas-köri fejlettségől meríthet magának a hon polgára. A nemzeti szellemi fejlődés ezen tényezői: az irodalom és a színpad.

Hogy Erdélyben, mint a közös nemzeti művelődés egyik tűzhelyén, az irodalom lendületet vehessen, miután kebelbeli népességünk aránya nem oly nagy, hogy egyes irodalmi vállalatok irányában részvéte által nagy eredményekkel bírasson; Magyarhon pedig még saját kebelbeli irodalma iránti részvétben se versenyez csak Erdellyel is, annyival kevésbé figyelmeztetne s segítené az illetni vállalatokat: ohaj-

tandó volna, hogy nálunk vagyonsob hazánkiai részvételből alakítsanak egy könyvkiadó-társulat, mely által az életre érdemes dolgozatok, lehető jutányossággal, adatként át nem mennek, s az itteni író-erők parlagban ne veszzenek. Remélem, nem fogsz separatistikus ideákkal vádolni. Nem egy külön kis liliput-irodalom létrejötte Erdélyben lebeg szemem előtt; Isten mentsen. Én csak azt óhajtanám, irodalmunknak nálunk is egy olyan szerény tűzhely emelkedjék, a minő szegénységünkől és saját emberségünkől kitelik, a melynek barátságosan lobogó tüze körül ülhesünk, ott elgondolkodhassunk, elmesélhessünk, fölmelegedhessünk és a honnan néha, vagy más szellemi éhezőnek egy-egy jócska falatot nyújthassunk; a hol szellemes barátok szerént forttyoghasson H. F. bugyogó káposztás fazaka, pattogjának Medgyes honfi-dalainak szikrái, készüljenek a te vezér-cikkeid, regényeid stb. dinsztelődjenek (mint valami syropus compot) az én érzékeny beszűzöm, húzódjék meg a sulba K. N. sülő buzugnyaképpen, zsimbeljen Gy. P., hogy elégett a rántás, (mit elég oktanul a szakácsnéra bíztak) és zengjenek körülöttea szép székely népdalok úgy, a mint megirta azokat Kriza.

De ti mindezt jól tudjátok, s magam se tudom miért fecsegetem annyit; inkább áttérek más tételre, és ez a színház. Hej keveset teszünk mi ezért, s jelenben pedig ez nagy fontosságú ügy. Te is keveset írsz ehz ügyről, és ma-holnap a közönség e részben hasonlatos leend a hét alvó szenthez, pedig kár, nagy kár, sőt hiba minmagunk ellen. Ti ott néha egyet rugtok és azt hiszitek, hogy ébren vagytok és hazaszerebren vannak; dehogyan vannak. A vidéken, Vásárhelyt kivéve, mitse érdeklő a közönséget a színészet, „minek adják én, úgy se látom“ szokták mondani, vagy: „En fizessek, hogy a kolozsvári Hauscherr mulassa magát; fizessen ő, eleget nyer.“ De nem addig van az; „a színház bizonyos tekintetben egy Pantheon“ mondja egy jeles író, de ez inkább magára az épületre, kellekre alkalmazható, a miről most leg-

alább nem akarok szólni, hanem csak a színművészetéről.

Azt mondja M.: „das Theater ist ein vorzüglicher Faktor in dem Völkerleben, ein mächtiges Element für die Kultur der Massen, und in seiner höchsten Bedeutung ein sittliches Institut, dessen Einfluss gar nicht berechnet werden kan.“ És ezt kisebb-nagyobb mértékben mindig elismerték; de hogy ezt elérjék, hogy hivatásának megfelelően, nemzeteinek kell a színművészetnek lenni. Elértették ezt a németeknél egy Lessing; Gothe, Schiller; de mit ér az egyesek jóakarata, ha a közönség nem fogja fel. Mindenekelőtt tehát nemzetnek kell lenni színházunknak. De az nem lehet az, ha a nemzet közönséggel fordul el tőle, csak néha vet — (mintha bitangja volna, ki iránt nem ismer kötelezettségeket) egy-egy fillért oda és így azon kényszerűségbe hozza, hogy egyesek nyerskedési vágyának baltja legyen az az intézet, mi a nemzeti érület, közművelődés, lélek és szív nemesítését tüzte ki zászlóal. Elfogja-e így nemesebb célját elérni? elfogja-e kerülhetni, hogy ne kaczérodjék a közönséggel, és ne áldozza fel a művészet törvényeit a közönség szeszélyeiért? nem, soha. És veszt ebben legtöbbet maga a nemzet. Tekintsünk vissza a multba; nézzük, mi volt a színház a görögöknel, minő súlyt fektettek reá, mit láttak benne. Azóta átalakult az egész világ, és az új, modern állam egész más alapokon nyugszik, mint a régi; de annyi áll ma is, és ma inkább mintrégen, hogy a színházat nem szabad olybá tekintenünk, mint pusztá mulató-helyet, mi iránt nincs kötelezettségünk; hanem azon tekintélyes állásra kell emelnünk, minővel Athenben bírt, hol az állam organizmusának egy élő, erős tagját képezte. Hogy aztmen nyire lehet viszonyaink között elérni, bajos meghatározni; de hogy legalább megközelítsük, arra törekednünk kell. Ennek három főszekelője nézetem szerént lenne: hogy a színház anyagi viszonyait biztosítsuk, dráma-irodalmunkat emeljük és színészi iskolát állítsunk. Legkönnyebb az első, legnehezebb a kö-

zépső; az első könnyen, játszódva keresztülmenni, ha az általad a Közlönyben ajánlott indítvány viszhangra talál. De tudod barátom, az emberek szeretik a süketet játszani, ha pénzről van szó. Szóalj föl tehát újra, figyelmeztess ujjal indítványodra, mondd el, hogy igaz az, mit a történész, Müller János mondott, hogy valaminek egy nemzet művelődéstörténetét napjainkban annak regényeiből könnyen és jól megírhatjuk: úgy százszorta igazabb az, hogy egy nemzet művelődési fokát azonnal ismerjük, ha színházaiba lépünk. Eredj a Drurylaneba, Convent-gardenbe, és tudod, minő mérfokon áll az angol civilizáció; és eredj a Variété és Theatre Francaisba, ismered a francziát; lépj egy előkelőbb német színházba és ismered a németet, jó és rossz oldalával együtt; pedig a németnek Lessing, Schiller, Gothe, Devrient és mások minden erő-megfeszítése mellett se sikerült nemzeti színészetet előidézniük, mivel a nemzetnek se elég nemzetiségi fogalmai, se szabad multja, kivéve az őskort.

És ha igazak azok, miket itt elmondtam: akkor nagyon természetes, hogy senkise itéli el a színészt, a ki a művészetnek szánt templomban bohóckodik, hanem elítéli a közönséget, a mely ilyesmit eltűr, vagy éppen előidéz. És pedig anyagi pártolás nélkül nem lehet másként; és akkor nem is látom át, miért legyen egyáltalában színházunk; hisz akkor a műveltebb, a megfertőzött falak között élve nem találhat, a műveletlen pedig a bukfenczezők épp úgy kielégítik. Aztán az anyagi biztonság moraliter is hasznos a színészre.

Az színirodalom legnehezebb segíteni, erre nézt tán most hiában is vesztegetném a szót; mikor Pesten is oly gyarlón áll, mit akarhatnánk akkor itt, hol jó színházunk nincs. Jó színház, és szabad állam nélkül nem lehet jó színirodalom.

De lehetne indítványba hozni egy színész-iskolát. Most, mikor a kárpótlást kapjuk, ha mindenünk 20—40 pfrtal kevesebbet prédálnánk el, és azt arra a célra áldoznánk, meg lenne az alakítva azoa-

Azt mondják.

Azt mondják, szép vala
A kastély asszonya;
Magas, halvány alak,
Sötét, göndör haja.

Azt mondják, lelke még
Szászorzi sebb vala,
Lantján zengett a dal,
Szerelmek bús dala.

Azt mondják, egy örült
Dalnok jár éjszaka
A sirhoz, hol pihen
A kastély asszonya!

Dózsá.

A KIRGIZEKRŐL.

II.

(Folytatás.)

Már hóval voltak befedve a sivatagok; — a kirgizek tűz körül ülven, sátraikban töltötték a napot, s az elbeszélők szavaira hallgattak. Lovaink s minden nyájaink a síkon éltek, s füvel táplálkoztak, mely a hó és jég alatt most is tenyészett. Azon fűréságon kívül, hogy marháinkat egy helyről másra tereltük, — azt őriztük, s étkeinket készítettük, — melyek télen szinte csak husból állottak, semmi dolgunk nem volt. A kirgizek nyugalomban egyedül képzelt tehetségeknek élnek. Elbeszéléseik telvék csudákkal és varázsdolgokkal; s tartalmok rend-

szert az abból áll, miként a hős, valami bajnok, a pusztákban utazván, zsarnokokkal, s a szépnem elnyomóival küzdök, hogy ifjú szépségeket elcsábít, karavánokat támad meg, és pusztít el, s hirtelen ragadományul megterhelve jó vissza aulájába, s végre babérain megpihen. Minthogy a szerelem teszi ezen elbeszélések lényegét, énekeik szüntelen szíldséget, s gyakorta hősiességet zengenek. Elég jól értém már a kirgiz szólásmódot, hogy átérzhessem, mi ismétlődik regékben, és mi egyhangú; s egy este kérem Árzánt, beszélje el nekem élet-történetét, megemlékezvén igéretéről, beleegyezett. Oly hosszú idő után lehetne lenni a kirgiz eredeti stílusát kellőképpen visszaadnom; ez elbeszélésben tehát csak a gondolatok Árzánt zultánéi. Ilyen formán szólott. — „A halhatatlan lelku és szabad akaratú bíró szellemű ember arra fordítja ezen adományait, miképp gonoszságban minden oktanlatot felülmúljon, — s nem elégsz meg azzal, hogy a többi állatokat üldözi, kimozza, szaggatja, és öldösi, mindig nagy kedve volt önénekeinek is romlásán igyekezni. — Mi aulánkban békével, barátságosan, és egészséggel élünk: de ne gondold, mintha e barátság és szeretet az egész kirgiz nemzeten elömlenék; ah, ekkor nagyon tévednél; — minden törzs, minden aulá kész a másikkal rohanni, s azt kiirtani; azon sérelem, mit valamely kirgiz egy aulában vagy hordában szenved, az egész aulá- vagy hordától kell, hogy megbosszullassék. Ez általános boszu, mit barátainak hívnak; az igaz, hogy szokás, — de erősebb minden törvényénél. Mert az emberek sokkal inkább engednek bösz érzeményeik intéseinek, mint a bölcsesség szavainak. Átyám a khán kegyencze, és rokona volt; ánde a mi khánjainknak igen szűk körü hatalmuk van, — s ezért átyám, ama védelem dacára se oltalmazhatta meg magát egy rettenetes zultán bo-

szujától, mi a tsiczlyk- és bertkazyk-törzsokeket, a muszák leghatalmasb ellenait, kormányzá. Nehány ajándék, mit atyám az udvartól kapott, szolgált ürügyül a támadásra; de tulajdonképp az volt az ellenségeskedések oka, hogy anyám atyámnak adta az elsőseget, midőn, mint vetélytársak, kezéért esdettek. Az atyám hatalma alatti aulakra történt ismételt támadások ezt kényszeríték, hogy a puszták beljéből egész Oroszország határáig vonuljon vissza, — s hogy e hatalomtól löpor- és fegyverbeli segítyt kérjen.

Oroszország iránti hűsége, és állhatatossága zálogául, atyám, több más ifjával együtt, engem kezesül állított. Ohajtja, hogy e jó alkalommal tanuljam ismerni a világot, egykor földieimnek, ha a dolgok rendjét egy civilisált nemzetnél közelebből megtekintem, szerzett tapasztalataim által ha ználód. Akkor olyan idős valék, mint te; — Moszkába küldtek bennünket, hol főnököt, vezetőt adtak mellénk, kinek kötelessége volt szükségünket az állam költségén ellátni, mindenütt kísérőül szolgálni, mindent, mi látni való volt, megmutatni, s magunkviseletére ügyelni. E felügyelő sokáig lakott határainkon. Orenburg erősgében, és kissé értette nyelvünket. Moszkából Szent-Pétervárra küldtünk, hol a kincstár költségén tatár tolmácsot, s orosz nyelvtanítót nyertünk. — Megvallom, a tündöklő lény, a gazdagság, a közjólét látása, rám igen élénk benyomást tett, s azon vágy szállott meg, hogy vagy örökre e városban maradhassak, vagy majd magam is íly várost alkossak, s a dolgokat úgy rendezhessem, mint itt vannak. — Kimeríthetlen tudvágyam mindenre kiterjedt, — mindent látni, ismerni akartam; sirtam mérgemben, ha olyat láttam, mi felfogásomon túlfeküdt, — vagy olyat hallek, mit nem értettem. Katharina császárnő látni ohajtott; pompás

öltönyt adtak rám, s hatlovas hintóban a kastélyba vittek. Titkos kevelységgel néztem végig a népet az ablak-üvegen át, s a járókelők nagy tömböket képezvén körültem, gondoltam, hogy az egész város velem foglalkozik. Egy utcában kénytelenek voltak a sűrű, mindinkább növekvő csoportosulás miatt megállni, sokan tudakozták kísérőmtől ki-léteimet. — Hirtelen harsány zene esendült meg, s egy szomszédos bódé ablakában majmok mutatkoztak, tőlünk pár lépésnyire. A nép a majmokhoz tödült, s minden akadály nélkül tovább sietünk. Ez első csapás volt kevelységemre: mert nem keveset vont le ez emberek becsületéből előtem, hogy a majmokat jobb szívvel nézik, mint egy zultán fiát. Nem tudtam ekkor, mikint egy oly neveltséges a nép kíváncsiságát feszítve tartani törekedni, mintha a szélnek parancsolnak, hogy egy irányból fujjon mindig, változatlanul; nem tudtam, miképp csak a felelem egyedül az, mi a népnek figyelmét lebilincselheti...

A császárnő igen kellemesen fogadott; néhány leereszkedő szót szólván velem, ajándékokkal kedveskedés, s udvara nagynak ajánlván, hogy társaságaikba bevezessenek, elbúcsúzott. A fejedelemlő e szavai elegendők voltak arra, hogy divatba jöjék, mint egy új fejék, vagy gallér. Nem volt a városban bál, lakoma, estély, hol a „szép kirgiz“ meg nem jelent. Mert ennek neveztek a főrangú delnők, hallván az — udvarnál, miképp „ez ifjú herceg nem olyan rút külsejű, mint a kirgizekről gondólna ez ember.“

A főrangú férfiak, és nők mulattak együgyűséggel, s én mulattam csevegéseiken, és azon vizenyős modoron, melylyel fontos dolgokat csekélyekül, csekélyeket fontosakul igyekeztek feltüntetni.

(Folytatjuk.)

nal. Egy ily iskola nélkül pedig Isten csodája, hogy van egy-egy jó színészünk, és színésznőnk. Ennek hiányát érzi eléggé a német színházat is, mit alaposan megfigyelt E. Devrient a színész-iskolák állítása érdekében írt, s Humboldtnek ajánlott művében. A mi engem e sorok írására ösztönzött, azon aggodalmam volt, hogy ha mostan jövő éves pénz-alapunkból nem segítünk a közérdekben, később aligha lesz módunk benne. Már pedig igazán mondá Napoleon: „a tragédia a nagy emberek iskolája, az lelkesít, és fölemeli az szívet.” „igaza volt, ekként szólva: „Francziában fínik sok szép teltét Corneillenek köszönhető; ha élne herceggé tenném.” De Erdélynek nem lesz soha Corneille, a ki a nemzeti érzületet föllángoltassa szívünkben; a mult-ára mutatva, nem is lehet, — ha a színészetet nem emeljük nemzeti ügy gyé, ha érte melegen nem érzünk, ha a dozatokat nem hozunk. ...

Gr. L. K.

Császári nyílt parancs szept. 29. 1858.

(Folytatás.)

5. c. A minden egyes újonczozási-kerületre eső kiegészítő legénység száma teljesen, és rendszeresen az első, azután a második, és csak a mennyiben okvetlenül szükséges, a fensőbb korbeli osztályokból állítandó ki. Közösleges seregkiegészítésként, az alább megjelölt esetek kivéve, nem kell az ötödik korosztálytól menni. A kiegészítő legénység felosztása mindig az összes népesség száma szerint esik ugyan, de mégis tekintetbe véve egyszersmind a tapasztalt állatkapacitásokat is, és ha valamely újonczállási-kerület, a reá eső kiegészítő legénységet nem volna képes az öt első korosztályból előállítani, a hátralékot föl kell osztani ugyanazon seregkiegészítési kerület többi újonczállási kerületei közt. Ha még így se volna elégséges az öt első korosztály, akkor elő lehet venni a hatodik, és végre a hetedik korosztályt is. Ennek fogva az újonczozásra mindig annyi korosztály idezendő, a hány valószínűséggel megkívánható lesz a kiegészítő legénységből szükséges fedezésére. A kiegészítő kerületből minden fegyverem, és minden hadesapat a hozzá legalkalmasabb egyeneket kapja, a mellett azonban az állítottak kívánatai a lehetőségig tekintetbe veendő.

6. c. A szolgálát-kötelesség a seregen, a zászlóra tett hit napján kezdődik, és nyolcz évig tart (42. c.); ennek betöltése után csak a tartalék-szabályzatban (1852. júan 31-kéről) meghatározott tartalék-kötelesség marad teljesítendő.

7. c. Az újonczozás kezdetén (41. c.) tulterjedő utazási engedélyt, — az utazás bebizonyított szükséges voltát kivéve, — a közigazgatási hatóság csak akkor adhat az első vagy második korosztályban levő, vagy az utazás ideje alatt az első korosztályba lépő katonakötelezett egyéneknek, ha a hadi szolgálata nyilván nem alkalmas, vagy az alól hivatalosan fel van mentve (26. c.), vagy valamely újonczozási bizottságtól már mindenkorra nem alkalmasnak van kinyilatkoztatva. Ha az utazás belföldön akar esni, és az utazási engedély nem szorítható egy bizonyos helyre, akkor csak úgy adható, ha az utazó felvállalja a kötelességet, hogy az újonczozás kezdetétől annak végeig (4. c.) tartózkodási helyéről folytonosan tudomásban tartja azon község előljáróját, a melyhez az újonczozásra nézve tartozik. Ha a katonakötelezett fensőbb korosztályba tartozik, e czikk határozatai csak akkor megügyelendők, ha a kötelezett korosztályba a bekövetkező újonczozásra már fel volna szólítva (5. c.).

8. c. A ki a seregre-állás alól nincs törvényesen fölmentve, vagy akár nyilván (46. c.) akár valamely újonczozási bizottság nyilatkozata szerint nincs mindenkorra nem alkalmasnak elismerve, annak a második korosztályból való kilépése előtt nem szabad házasságra lépnie. A közigazgatási országos hatóság fel van hatalmazva különös tekintettel érdemű körülmények esetre kivételes házassági engedélyt adni, de ez engedély nem állapít meg fölmentést a katonakötelezettség alól az első és második korosztályban.

9. c. A kinél egy a felszólított korosztályokhoz (5. c.) tartozó egyén tartózkodik, köteles azt az újonczozás kezdetét megelőző utolsó hét folytán a községi előljárónak bejelenteni, de a ki az újonczozás ideje alatt veszen ilyet házhoz, e jelentést 24 óra alatt kell hogy megtegye. A községelőljáró köteles e jelentést haladéknélküli tudatni az illető közigazgatási hatósággal.

(Folytatás következik.)

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Tordai olvasó - növegyet félévi közgyűlése, október 6-án, 1858. — Folyó hó 5-kén a városi, — az előtti napokban a vidéki tagok körirás által értesítettek, és meghívtak f. hó 6-án, a tordai olvasó-növegyet közgyűlése tartására. A kitűzött időben nem mind, de azért meglehetősen számmal gyűltek egybe a tagok. Uj Tordába, elnök t. cz. Pnhl Ignác nő lakába, hol félévi alatti működéséről készült jegyzőkönyve a választmányának, jegyző Lengyel Ádám által felolvasatott, s helybehagyaták. Ez után bemutatta választmány kolozsvári könyvkereskedő Stein János ur által ajándékozott 15. darab könyv listáját, — kinek szíves köszönetet szavazott az olvasó-egylet. Indítvány következtében határozattal lett: hogy készítsék egy helyeg, mire legyen metszve: tordai olvasó-növegyet, s ez aztán a könyvekre nyomassék rá.

A pénztár állását tárnok, özvegy Kőrödi-nő, kimutatta, miszerint ez évben jött be 286 frt 22 kr. p. p., s kiadott belőle 285 frt 45 krt. Tudásul vették.

Elnök indítványozta, hogy tagok számaosan vannak, azok szorgalmasan olvasnak, s a magyar irodalom mezeje annyira termékeny, hogy annak dús, és jövőre áldást lehelten nem partfogolni; azért jónak látná, ha minden tag részvénét a jövő évre f. évi december elejéig beadnia új könyvek szerzésére. Közkarattal elfogadta a gyűlés, mely alkalommal egyszersmind a „Szépirodalmi közlöny” meghozatalára előfizetés határozottat.

Pénz- és könyvtár, azok tárnokai által hogy megvizsgáltassanak, — indítványoztatott. Igen nagy örömmel fogadták közgyűlés, azért, hogy éppen azon egyének, kik a pénzt, és könyveket kezelik, nyilvánosság terén kívánnak működni. Végül e nagy gyűlés, a választmányi gyűlésnek eddigi működéséről, meglegedését nyilatkoztatta ki.

A mennyiben nekünk is csekély körünkbe juthatott, — eddigi jó hatásáról, czelszerű intézkedéseiről, — lankadatlan buzgalomról tudomást, tapasztalatot, tán ismereteket szerezni, a város, és vidék nevében, kosorus költönnel ezt kell zengünk:

Eljének szereteink, o —
Drága honnak szentjei,
Kik a könyvekről buzognak,
Mint a nap tüzei!

— h. — s.

Maros-Vásárhely, okt. 12. — Tegnap esti hat óra után a várkastélyban megszólalt a gyűlés, és a város minden tornya innepélyes hangszavai tudaták az örömteljes lakossággal, hogy Erdélyi generál-kormányzója, herceg Liechtenstein Frigyes ő magassága, Maros-Vásárhely sz. kir. városa határszélehez közeledik. A kerületi főnök és a m.-vásárhelyi járás főnöke jóval az előtt már siettek a magas vendég elébe, őt a kerület határáján, Körtőfájánál, fogadták. Ő hercegségét Maros-Sz.-Györgynél egy 12 főlől álló, magyar nemzeti ruhába öltözött és a Liechtenstein család arany-vörös színét viselő kezi lófogókat ellátott lovas dandár fogadta, melynek vezénylője a város lófogóját vitte. A Sz.-György felőli határszelen felállított diszkapunnál ő hercegségét a városi bel- és kültanács tagjai fogadták, mely alkalommal i. polgármester, Petri Ádám, ur magyar nyelven a következő beszédet tartá:

„Fő-méltóságú Herceg!

Kegyetlen Kormányzó urunk!
Legelső kötelessége egy ország népeinek, melylyel kormányzó ura iránt tartozik, a tisztelget és engedelmesség nyilvánítása. Ily nyilatkozatokkal fogadták hercegségedet ez ország lakosai eddigi magas körüljárban; ilyenekkel üdvözlő Magasságodat a városi tanács és választott polgárság is általán, az összes városi polgárság nevében.

Tisztelgetet nyilvánítottuk hercegségednek; mert akár Magasságod ősei hosszú sorozatára és az elhunytak bekeire érdemeire, akár Hercegséged magas személyének a császári királyi felség, a haza és emberiség iránt tanúsított hűségére és munkás fáradozására gondolunk: mindkét esetben a tisztelget adója legedesebb érzet, mely szívünket meglelti.

Engedelmességet nyilvánítottuk Hercegségednek, mert ezáltal hármas kötelességet teljesítettünk: 1-szor azt, melylyel dicsőségesen uralkodó császári és apostoli királyi nagyfejedelmeknek és legfensőbb kormányának tartozunk; 2-szor azt, melyet szívünkben azon gyermeki bizalom ébreszt, melylyel minden békés jellemű honpolgár tisztelve szeretett kormányzó ura iránt viseltetik, és 3-szor azt, melylyel mint hű alattvalók minmagunknak saját jólétünkért és önuralomunk nyugalmáért tartozunk.

Méltóztassék Hercegséged ezen őszinte nyilatkozatainkat atyai kegyességgel és azon szívvelyes lelkességgel, melyet eddig is tanúsított kegyeskedett, — fogadni és városunkat és ennek törvényes és igazságos érdekeit atyai partfogásba venni, hogy a mostan nyilvánított tisztelget és engedelmességhez később a hála, edes érzete is járuljon, melyet, hogy Hercegséged, mint szeretve-tisztelt főkor-

mányzó urunk iránt évek hosszú során át tanúsíthassunk, kívánjuk és nyílt kellel kiáltjuk, hogy Hercegséged a haza és az emberiség közjára sokáig éljen!

Ő Hercegsége erre következőleg válaszolt: „Beszéde tartalmát egészen érteletem és sajálatom, hogy nem bírok elég készséggel, miszerint magyar nyelven felelhessek; mert csak rövid idő óta vagyok Erdélyben, a körutam alkalmával tapasztalt szép fogadást a dicsőségesen uralkodó császári ház iránti tántoríthatatlan hűség és ragaszkodás nyilatkozatának veszem. Én mindent meg fogok tenni, hogy javát előmozdítsam ezen nagyfejedelemségnek, melynek kormányzójává ő cs. ap. felsége engem kinevezni méltóztatott és válaszatot im e szavakkal magyar nyelven fejezem be:

Ausztriai császár és Erdély nagyfejedelmé I. Ferencz József Ő Felsége éljen!!

A főkorományzó e szavai a fogadó küldöttség felkés, „éljen!”-ekkel üdvözölte. A menetet ezután újra a dandár-csapat nyitotta meg. A Sz.-György utcazi diszkapunnál, mely mind kitűnő elegitára, mind a stíl kiváló voltára, mind pedig az értelmes és alkalmi összeállításra és kitűnő földsiszítésre néz valódi remeknek mondható, ő Hercegségét a különböző vallásfelekezetek papjai és tanárai, abbás m. Horváth Pál ur vezénylete alatt, várták. A külső diszkaputól kezdve ő Hercegsége szállásáig a cs. k. kerületi hivatalban, egy jó negyed óránál hosszabb vonalon sorfalat képeztek a csehokön kívüli polgárság, zöldágakat tartván kezökben, a kereskedői-társulat, a csehok és az összes iskolai tanuló ifjuság, a cs. kir. kerületi hivatali ház kapujától kezdve, a beszálló terem ajtajáig, sorfalat képeztek a helyi magán-leányiskolák növendékei, diszesen öltözve és virágfüzerekkel ellátva. Ő Hercegsége ezen sorokon keresztül vonulván, a legőszintébb lelkesedéssel lön fogadva, és szállása előtt megérkezve a pia cznak éppen ekkor kezdett vett tündéri kivilágítás fényénél az ott felállított tisztelgő kat. századot az ágyuk dörgése, haragok zúgása, meg a hymnus hangjai mellett megsejlelte és defilírozaltta, mire a számosan megjelent környékbeli főnemesség tisztelgését cs. kir. kamarás gróf Haller Ignác ur vezénylete alatt *, a cs. k. katonaság, minden felekezetű papság, a cs. kir. hivatalok és a helyi bel- és kültanács tagjai udvarlásaikat elfogadta. Igen fontosak ő Hercegségének az urbéri törvényesek bemutatása alkalmával mondott ezen szavai: „Ő Felsége legfőbb akarat, hogy az urbéri ügyek rendezésére vonatkozó rendeletek pontosan teljesítsenek és en a tagosítás keresztülvitele megállására célzó minden hozzájárulást bújgató kísérletet a legszigorúabban meg fogok fenytetni.”

Estve a város fényesen volt kivilágítva, mikor is a bel- és kültanács és az összes polgárság ő hercegségének a szó teljes értelmében diszes fáklyás zenével tisztelkedett, mely alkalommal ő Hercegségét az erkély alatt a városi képviselő testület szónoka, Petelei János ur üdvözölte; a rövid szónoklat „éljen!” végszava a roppant piazot elborított sokaságnál több ezeres harsány viszhangra talált. Ő Hercegsége Maros-Vásárhelyen fogadtatása innopére jeles költönn és helyi ref. főgymnasiun igazgató, Mentovich Ferencz, a következő verseket szerzette:

Im, melyet századok során keresztüll
A sors oly sok csapással halmozta,
Volt bánatának fátolyát leoldja,
S örömtől zeng föl a bércezes haza.

Fátyolt vetvén a multra, elfeledjük,
Hogy szívünk vértét, lelkünk szenvedett,
És az örömek lángjától hevülve,
Ajkunkra veszszük fényes nevedet.

Mert megelőzte hűn várt érkezésed,
A hír, mely gyorsabb mint szálló madár,
És elmondá, hogy léptéd nyomában
A szent igazság genuis jár.

S erős karokkal fogod majd vezetni
E hon hajóját a szirtek között,
Fájó sebek ha vannak még e honban,
Gondos kezeiddel mind bekötöztöd.

Légy üdvözölve, atyja e hazának!
Az ég megáldja kormányzásodat!...
A közörműnek harsány folyamába
A székelynép is im egy hangot ad.

Méltó elismerés nélkül nem hagyhatjuk a helyt állomásló 24-dik sorozred közösen tisztelt parancsnoka, lovag Greschke Károly ur azon szívességét, melynélfogva a fennidcsért ezred derék zenekara a leirt fáklyás-menetnél közreműködhetett. Igaztalanságot követnének el továbbá, ha a tanácsahnak és cs. kir. kerületi almérnök Jánossi ur fáradhatatlan felügyelete alatt és terve szerint fölállított Sz.-György utcazi remek diszkapunn kitűnő izlést tanúsító kivilágításáról megfeledkeznék. Mind technikai, mind iparos kitűnőségét a helyi műtélgyárnak tanúsíták ő Hercegségének keresztülvonalása tisztelgetre, a városvégén szétszedhető műtélglákból fölállított rovatkás bástyák, melyek egy hg Liechtenstein várkastély két tornyát allegoriatlag képviselték. Ma reggel okt.

*) Ő Hercegsége a tisztelkedett egész főnemességi testületet legott estebédre marasztalni méltóztatott.

12-kén ő Hercegsége a várkastélyban mustrát tartott a helyi cs. kir. katonaság fölött; a délelőtti órákban pedig a helyi cs. hivatalokat és a városi tanácsházat vizsgálta meg. D. u. 3 órakor ő Hercegsége az „Arany-kereszt”-hez című vendégében 40 személyre való fényes ebédet adott; a meghívott vendégkoszoru nagyobb részét a környékbeli földbirtokos főnemesség tagjai képezték. Ma este a város a magas vendég tisztelgetre ismét nagyszerűleg volt kivilágítva. Holnap ő Hercegsége a katonai gyakorlatokon lesz jelen és városunkat csak holnapután, 14-kén fogja elhagyni. Nem fejezték be méltobban a szép napok leírását, mint azon megjegyzéssel, melyet ő Hercegsége közvetlen kíséretében lévőktől hallánk, és mely arra megy ki, hogy eddigi magas körüljárban ő Hercegségét fényesebben, mint M.-Vásárhelyt, scholse fogadták. a + b.

Bethlenvidéke, okt. 7-kén. — (A Hercegség-kormányzó keresztülvonalása.) Ma innep volt Bethlenben, mert a Hercegség-kormányzó ő magasságának keresztülvonalása öröme gyulasztá mindnyájunk lelkét.

Délután 1 órakor fogadta ő Magassága a bethleni nagy-hídnál felállított egyszerű diszkaputól kerületi és járás-főnökeink hódotát, onnan egy tekintélyes számú, a honoratiorok s népből alakult banderium kíséretében érkezett Bethlenbe, hol az ifj. gr. Bethlen Ferencz ur palotája átelében felállított s igen jól sikerült diszkapu előtt, a nagy számmal kiállított minden rendű sokaság hangos éljenzései és taraczk durrogásai közt érkezett a járáshivatali épülethez.

Itt először a minden felekezetű összes papság nyert kihallgatást. A ref. papság részéről esperes t. Vályi Elek, a g. e. papság részéről esperes t. Graur Demeter urak üdvözölő szónoklata mellett nyújtott be a hódotat. Azután a földbirtokosok nyertek kihallgatást, utóbb a hivatalnok hódotat fogadtattak el. Vége lévén ennek, a hivatali szobákat s a járás-hivatal minden osztályának munkálatait vette ő Magassága figyelmes vizsgálata alá, s kegyesen méltóztatott meglegedését nyilvánítani az elfogadás mint a hivatal irányában. Mire 3/4 óra eltelt, öröm és üdvnyilatkozatok, hangos éljenzések, taraczkok durrogása és a banderium kíséretében távozott a magas vendég Somkerékre, hol hasonlólag fényes fogadtatásban részesült, s Kornis gróf urnál méltóztatott ebédelni.

Adjá Isten, hogy a remények, miket e haza magas személyiségéhez, fölemelkedett szabad gondolkodásához, jó szívéhez s avatott kormányzói tapintatához köt, lassankint teljesüljenek s általa e hon boldogitva legyen!

r. l.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* A távirda közlekedésről nálunk is megkezdvén működését, jó lesz tudni, hogy a pénzügyminiszteriumnak közlekedésről egy rendelete jelent meg, a melyben meghatározták: a nov. 1-jén életbe lépendő ausztriai váltó-pénzérték szerint minő díjakért vettessenek fel a tudósítások. E rendelet szerint az egyszerű sürgönyért, a mely nem foglal magában 20 szónál többet, 10 mértföldnyi távolságra, általában 60 uj krajczárnyi illeték van kiszabva. Minden következő 10 szóért aztán fizetetik a megállapított egységi illetőségnek fele, azaz: 30 uj kr. Ennek fogva a tarifa következő:

Távolság mértföldök szerint.	Mennyiért küldetik 1—20 szóból álló egyszerű sürgöny.		Pótlék minden hozzáadott 10 szóért.	
	frt.	kr.	frt.	kr.
10-ig	—	60	—	30
10-től 25-ig	1	20	—	60
25-45	1	80	—	60
45-70	2	40	1	20
70-100	3	—	1	50
100-135	3	60	1	80
135-175	4	20	2	10
175-220	4	80	2	40
220-270	5	40	2	70
270-325	6	—	3	—

A sürgönynek az utolsó távirdai állomáslól leendő továbbküldése esetében posta utján fizetetik 40 uj kr, különös futár általi továbbküldésért 2 mf. távolságra 1 ft 20 kr; vasuti szorgalmazó telegrafon 90 uj kr; a letét küldönc vagy gyorsfutár szükségének előre nem látott esetére mélfiként 1 ft 20 kr. A többszörözi illeték, továbbá azon illeték, a melyet egy sürgöny feladójának fizetni kell, ha a feleletérti általa előre lefizetett illeték visszavánja, végül egy sürgöny visszavonásáért illeték 30 uj kr.

— Az erdélyi kölcsönös bizt. intézet iránti részvét sebes haladásról tanusodik, az hogy a részvét mostanáig már 6,152,733 biztosítási összegre megyen, mialatt tűzkár-eset történt számszerint 108, és jégkár-eset 143. — E szerint a tavalyi egész évi biztosítási mennyiséget, maig már ez évben, a biztosítási összeg szinte egy millióval haladta meg.

— Hazánk egyik érdemes történetbuvára, Benkő Károly ur, kinek tollából vettük egy-

kor Csik, Gyergyó, Káson statisztikai leírását, most egy még nagyobb műven dolgozik, Marosszék leírásán, s műve nemcsak a saját alá is kerül, hanem a székelyszékek közti diplomatai és harci adatokban Marosszék legmagasabb, s leírása fontos adatokat hozhat napvilágra hazai történelmünk érdekében. Segítse Isten íróit, fontos czéljában.

— Medgyes Lajos, lapunk munkatársa, városunkban mulat, eredeti egyházi beszédei negyedik kötetének rendezése végett, melynek utolsó ívét szedik, s mely még e hónap végéig meg fog jelenni.

— Aranyosszéken, Sinfalván, a napokban egy 16 éves szolgáló-leány felakasztotta magát, a mi ily rövid processual történet: töröküzászedésről haza küldött gazdasszonya, hogy az iskolában, vagy, akarom mondani, az utcán maradt gyermeket keresse föl, vigye haza és felleste le. Ő küldetésének híven megfelelt, a gyermeket elvette, és elaltatta, s aztán kötelet vett elő, s a konyha-tűzhely elébe felkötötte magát, s csakis akkor vágatott le (halva), mikor gazdája a mezőről haza ment. E bűntény okán a szolgálattal ellátatlanságot mondják.

* A tengeren elégett „Ausztia” nevű gőzös szomorú sorsa felől egy megmenekült angol elbeszélése szerint a gyáva kapitány példájára észeket vesztett utasok közül is többen teljes megadással fogadták a halált. E hajón utazott egy kíváncsi magyar is nevével, s hét sejt gyermekeivel. Miután a magyar ember nejét megölelte, s ez a tengerbe ugrott, felnőtt hat gyermeket egyenként megölt, aztán ezek is rendre beugorogtak az égő hajóról a hullámokba, végre legkisebb gyermekével karján legutolsó hanyatlott a tengerbe.

— „M. F.” csikomyói levelezője szerint kth. puspók Haynald Lajos ur önmaga e hó 3-dikán fogadtatott diadal-kaput attól ottani polgárság által, s 4-kén az újon lelést, „tanító-képezdét” szentelte fel, melynek megalapítását a szelleműs főpáztornak köszönhetni. A felszentelés egy napra esvén Ő cs. k. Ap. Felsége névnapjával, az innepély kétszeres érdekűvé vált, s nevezetesen alkalmat szolgáltatott a szónokló puspók urnak, a népnevelés s ennek alapján emelkedő alattvalói hűség előnyeiről ismeri magasztos előadásával szónoklani a néphez.

— A kis-kereskedésben is elő kezd tűnni az ezüstpénz. Azonban vannak, kik a huszasokat, és tizeseket nem akarják teljes értékűk szerint fogadni. E vonakodás azonban jogtalan; mert okt. 31-ig tartozik mindenki a pengő valamint a váltópénzt is teljes értékben fogadni el. Csak november elsejével lép életbe az april 27-diki császári rendelet értelmében az eddigi pengének új ausztriai becse való átszámítása, csak akkor fognak a huszasok, a helyett, hogy beváltásuk a meghatározott 100 : 105 arány szerint történnék, 35 kr helyett csak 34 kron, a tizesek 17 1/2 kr helyett csak 17 kron, a hatosok 10 1/4 kr helyett 10 kron, az 1 krosok 1 1/4 kr helyett csak 1 1/2 u krajczárokon beváltatni. De megjegyzendő másfelől, hogy senkinek köteles 1/2 forintot meghaladó fizetéseknél eddigi ezüst- vagy rézpénzt fogadni el. Ezuttal jónak látjuk újra is figyelmeztetni közönségünket, hogy okt. utolsó napjával a következő ezüst- és váltópénzek szűnnek meg: félforintosok, 17 krajczárosok, 15 krajczárosok, 7 krajczárosok, a 6 krajczáros bécsi becs szerint való váltópénz, a 3 vkrajczáros, 2 váltókrajczáros, 1 váltókrajczáros, félváltókrajczáros, 3 vkrajczáros, mely 1851-ben veretett; egy negyed rész pengőkrajczáros, egy lengyelforintos, tíz lengyel garasos, és öt lengyel garasosok. E pénzdarabok csak október utolsó napjig fogadtatnak el az állampénztárnaknál fizetésül és váltásra, azontul csak mint réz vagy ezüst, nyers anyag sulya szerint fogadtatnak el a pénzhivataloknál. (P. N.)

— Postabér új pénz szerint. — A postabér új pénz szerint való meghatározására nézve a kereskedelmi miniszter rendelete okt. 2-kán jelent meg. A mi a birodalom határain belül való levélzállítást illeti, a helyben való kiördás 16 latig 2 król 3 u kr-ra tétetik. 10 mértföldig egy-egy lat 3 król 5-re; 10 mértföldtől 20-ig 6 król 10 u kr-ra; 20 mértföldnél nagyobb távolságra latonként 9 król 15 u kr-ra. A kereszkötés alatti küldemények díja latonként 1 król 2 kr-ra, a bérmentellen levelektől a pótkéldj latonként 3-ról 5 u kr-ra, a helyben szétördandó levelek recommendációja 3 król 5 u kr-ra, minden más levelek 6 król 10 u kr-ra, a térti-veny (retour recept) díja 6-ról 10 u kr-ra, a hírlapi postabélyeg 1 fról 1 ft 5 kr u pénzre tétetik; 100 hírlapi mellékletet való díj 24 król 42 u kr-ra; a hírlapok kézbesítésköltsége díja 1/2 król 1 u kr-ra számítandó át. A birodalom határain belül a szekerpostai szállítási díjaknál a szállítási távolságit vitelbér 10 król 15 u kr-ra, a becs és suly szerinti vitelbér minden 100 frtnyi értékért és 1 font sulyért, az eddigi mértföldek szerint való progressio megtartása mellett 1 król 2 u kr-ra, a térti veny díja 6 król 10 kr-ra, az aviso díja 1 król 2 u kr-ra, a megrendelési díj Bécsre nézve 3 król 5 u kr-ra, minden más helyen 2 król 3 u kr-ra számítandó át. A további díjak közül kiemeljük, hogy az utazó-díj mértföldenként 42 król 72-re és le 16-ról 28 u

kr-ra, s a körlevél díja 24 król 42 kr-ra számítandó át. A mint ebből látni, a levelekre nézve a szállítási díj egy keveset olcsóbb lett az új pénz szerint; de a hírlapok e kedvezményben nem részesülnek; mert azokra nézve a legelkiesmeretesebb pontossággal tartott meg a szállítási díj az új pénz szerint is.

* Jármy Gusztáv pesti gyógyszer-tulajdonos közlebről egy jól felszerelt ház-szonszervi gyógyszer-tartó állított fel, a mely az egész ausztriai birodalom határai közt első a maga nemében.

— Sopron mellett Harkau helység 2/3-da égett le, hol az erdélyi k. bizt. egyetnél tizenhat telek, templom, és iskolaház volt biztosítva. Ez a legelső templom, mely a társaság által kárpótoltott; a veszély hírére az említett társaság a biztosítók kárvallásának felét azonnal előlegezte, a másik felét az okmányok beadásával fizette.

* Bécsből írják, hogy a korona-herczeg szerencsés születése alkalmából minden koronatországban tett alapítványok pénzértéke összege, egy október 1-sőjéig terjedő számítás szerint, 600,000 frtra rug.

— A lipseji „Rundschau der Versicherungen” című havi-irat szerkesztője Dr. Masius, kinek a biztosítási ügy tudományos rendszerezését tárgyaival jeles dolgozatok kívül, egyik igen jelentékeny érdeme, hogy nemely biztosító-intézetek igazgatóságait, melyek kétes világu kezeléseikről számadásaikkal igen szerettek a titokban-tartás függönye mellé húzódni, folyóirata által a nyilvánosság bíráló-széke elébe kénszerítte, — czimzett folyóirattal idei okt. havi füzetében történelmi vázlatát adván a német szövetség területén működő jégkármentő-társulatoknak; többi közt erdélyi kölcsönös jég-és tűzkármentő-társulatunkról is a következő szavakban emlékezik: „Az áldott Magyarországon, és mellék-tartományainban néhány év óta az ugynevezett majlandi társulat izzte játékát, miután a magyar társulat Pesten se igen sokkal volt jobb, jó német társulatok pedig, melyek teljes biztosságot nyújtottak, egy ily veszélyes és ingatat ténre nem örömet merészkedek. Hogy e bajon lehetőleg segítve legyen, alakított 1843-ban Kolozsvárt egy kölcsönös jégkármentő társulat, mely az osztrák monarchia nemely német államaiban is biztosít. Huzamos idő folytán ez volt az egyetlen társulat, mely jó és okoskúri belszerkezettel dicsekedhetik, a károkat teljesen megtéríti, s jelenleg is, habár mérsékelt erővel, a Pesten közlebről keletkezett első általános biztosító-társulat mellett, áldásdusan folytatja működését.” — Így a német lap. Nekünk pedig igen hasznos dolog, figyelnünk arra, mit mond rólunk a minket oly éber szemekkel kísérő külföld, ugy rosszalóg, mint helyeslőleg.

— Megjelent és minden könyvárusnál kapható „Girókuti Erdélyi naptár” az 1858-dik évre. Szerkesztő Pinzkéri Ferencz. Kiadja Stein János. Boltja ára 1 ft 20 kr pp. Ezen naptárnak tartalomjegyzékét végig tekintve, azonnal látjuk, hogy tárgyai korszerűleg vagynak megválasztva, s kiváló figyelem van fordítva azon újabb kormányintézkedésekre, melyek a gyakorlati életben legtöbbször előfordulván, a nagyobb közönség figyelmének tárgyait képezik. Mulattató részén kívül, mely egy pár beszélye s néhány ironát átvett versei által képviseltetik, igen sok statisztikai adattal gazdag a gyűjtemény, melyben Erdély s kiválólag Kolozsvár intézetei termény és műipari viszonyai ismeretnek. E naptár első évi folyamának jelentvén ki, jövőre nézve szerkesztő figyelmébe ajánljuk, hogy a gazdag tartalmat tárgyszerűen külön csoportokba sorozza, külön szakaszokra ossza fel, miáltal az előadás rendszeresebb, s az olvasó előtt az utánkeresés kényelmesebbé válik. Idejét látjuk valóban, hogy Erdélyben egy terjedelmes naptár megalapítások, s ezen jelenlegi vállalatnak, ha sokoldalú tartalmát átfutjuk, azonnal számíthatunk annak életrevalóságára s fenmaradására. Közlebről lapunk hírdetése közt ezen naptár tartalma közre fog adni, mely maga elég meggyőződést nyújt tárgyainak érdekességéről, miáltal azt méltán ajánlhatjuk.

Bécsi börze. — Október 20-ikán. Erdélyi urhéri-papir 5%. Magyar urhéri-papir 5%. Nemzeti kölcsön 5%. Arany 4 3/4 darabja 4 (438) 4 Ezüst —

KÜLFÖLD.

Németország. — IV. Vilmos porosz királyról már is így szólnak a lapok mint a földi életből a történelem tulvilágába tűnt személyiségről. Annyit minden megad, hogy jámbor, jó szándoku, becsületes ember volt, de nem éppen arra termett, hogy viharos és oly felviharos időben is, mint a jelen világhelyzet, a kormányt szerencsésen tarthassa kezében. Azon aesthetikai tudományos irány, a melynek Fr. Vilmos átadta magát a napoleoni harcok zivataros korszaka után, sokkal alkalmasabb volt az

ő elmebeli tehetségeinek kifejtésére mint jellemének megedzésére. Tanítványa oly tudósoknak mint Delbrück, s Anállon, tanítványa. s aztán barátja egy Savigny, Ritter, s Humboldtnak, nem igen birhatott igen sok izzéssel se a burokratiai szolgálat száraz gépszerűsége, se a katonai élet vas-fegyelmé, vagyis azon két elem iránt, a melyek által Poroszország azzá lett a mi, s a melyek 1. Fridrik Vilmos óta főtámaszait alkotják hatalmának. A művészekkel folytonos társalgás kifejtette lelkében a művészet iránti rajongást, miből járult még az antik-világ, s archaologiai tanulmányok iránti lelkesültség. Hasztalan vonított vállat, a fejedelmi ifjú békés hajlamai fölött a császári sógor. Berlin látogatásai alkalmakor hasztalan ütközött meg maga az apa is azon fél-regényes félig rejtélyes izlet fölött, mely a trónörökös meghitt környezetében kifejtett, s egészen úgy látszott, mintha bizonyos külföldi félig ábrándos, félig önző befolyások a körönbörökös hajlamait porosz-ellenes tervek emelésüül fel akarnák használni. Ilyen volt IV. Fr. Vilmos iskolája, melyből uralkodói kételmeinek betöltésére kellett mennie. Lehet-e azért csodálni, hogy uralkodásának egész folyamata magyarázatul szolgálhat azon götheti mondatnak: Magányban képeződik a talentum. De jellem a világnak zaja közt, s hogy személynének minden szép tulajdona, s a rája nehezett nehéz próbák iránti részvét se gátolható, hogy a porosz nép a szilárd jellemű regens kihirdetését ne üdvözölje örömmel, mint dicsőbb nemzeti élet zálogát?

Franciaország. — A francia őrseregnek Rómában való szaporítása miatt Bécsből kérdés ment a szent-székhöz. Antonelli bíbornok feleletét még nem tudják. — A civita-vechiai erődtések sebesen haladnak elő. — Azon Párisból közölt tudósítást, miszerint a francia császár, s császárné jövő tavaszon Rómát és Turint meglátogatandják, igenis hihetőnek tartják; Cavournak ezt plombiersi látogatásakor ígerte volt meg a császár. Nem szükség említni, hogy az ily utnak politikai jelentősége van.

— A francia sajtónak a gyarmatokban szorult állapotjáról rendkívül épületes adatokat közöl a francia „La Presse”. E hírlap a gyarmatminiszter Napoleon hg. közlönye levén, azt hinné az ember, ily visszaélések közzététele ezen lapban, előhírnökéül tekinthető azok mielőbbi elhárításának. Azonban már több izbeni családások szerényebbé lehetnek az efféle reményekben; várunk kell tehát kézzelfogható tényekre, hadd lássuk, vajjon Napoleon hg. az ő szabadelvű érettségének megbizonyítására képes-e valamivel többet is tenni, mint eme vagy ama lengyel grófnővel egy polkát szépen eltánczolni, s a becsületlegiendnek 200,000 birtokosaihoz egy vagy kétpár s ki végződés nevet hozzácsatolni.

— A Párisban tartózkodó lengyelek okt. 5-én ülték meg 54-ik alakulási évnapját a párisi lengyel lyceumnak, a melyben ők tanulmányait végezték. Több poharat üritettek, a többi közt III. Napoleonra, a lengyel emigratio protectorára. Chonski Henrik, Napoleon hg. barátja, poharat üritett a távollevő bajtársak egészségére, kik most az egykori lengyel tartományokban a jobbágyok felszabadításával foglalkoznak a biztalmányokban. Ezen pohárköszöntés azon lengyelekre, kik előbb kívándoroltak, s azonban Oroszországnak magukat alávetették, Czartoryski hg. s más magas nevű lengyel emigránsok jelenlétében történt. Semmi tiltakozás nem volt — írja egy levelező, — s ma már méltán mondhatni, hogy Lengyelország még a külföldön se létezik. Minden lengyel többé vagy kevesebb orosz. (!)

— Napoleon hg. utazásának czéljával hírlik azt is, hogy Leuchtenberg Mária nagyhercegnőnek, Sándor csár nővérének tizenhat éves leányával leendő összeköttetése iránt intézkedjék.

— Párisból, okt. 14-kén távirják:

„A portugali viszály, hírszerint, ki van egyenlítő, a miniszterium ujjal fog felváltatni! E viszálynak elég komoly volt ugyan a magya, de látnivaló volt. hogy az nehezen fog Franciaország és Portugallia, hanem Franciaország és Anglia között intéztetni el. Mint tudjuk, az egész viszály a körül forgott, hogy egy rabszolgakereskedéssel gyanúsított hajó el lön fogva. Hogy e hajó egy nagyhatalomé, még pedig éppen Franciaországnak, mi alát a le-tartóztató hatalom a kis Portugall, ez az ügyre magára nem lehet elhatározó, mivel a rabszolgauzlet eltörlése iránt kötött, s lőnyegökben még fenálló szerződések mindenik szerződő félnek kölcsönösen egyenlő jogokat szabtak ki. A portugall kormány jó hiszemmel e közös szerződésszerű jogra támaszkodik, azonban a maga nézetét önként alája vetette az illető törvényszéki hatóságnak, mint már többször megtörtént. A fontosabb, elvi pörkérdés pedig, mely a jelen eset által újból fel lön élesztve, azon mindenesetre nehezebb elhatározást kívánja, hogy vajjon a francia kormány szervezte egy nevezett szabad néger-kivándorlás alája esik-e a rabszolgauzlet szerződésszerű fogalmának vagy nem. Franciaország nem-et mond erre elég rabulistolai módon. Jól tudják már azt, hogy a néger-kivándorlásnál csak külszine van kikerülve a sajátképp rabszolgauzletnek, mig az valóban gyakoroltatik teljes undokságában. A jelen esetben Portugalltól csak nem lehetett egyebet várni mint meghajlást az erősebb előtt. Remélhetőleg Franciaország is, mely saját igazának (?) méltékét ez ügyben legjobban ismerheti, a portugall kormány részéről tett áldozatot méltányolni fogja, s felhagyott a lefoglalt hajó számára követelt kárpótlással.

Anglia. — A miniszterialis „Herald” e lapnál szokatlan tüzszel szol azon poroszországi „áldott eseményről”, mely nem kevesebbet jelent, mint az országnak hosszas senyvedéséből való „feltámadását”. Már szabadabban liheg fel a porosz nemzet. Ama nemzet-ellenes, absolutista udvari cimboraság, mely Poroszországot egy kormányozta, mintha Oroszországnak egy tartománya volna, porban hever, hogy remélhetőleg soha többé föl ne emelje szavát. Westphalen urnak elbocsátása egy „szilárdan hasonló, s fenálló politikát” tesz kiltásba. Westphalen az udvari párt vezetője, egy szűk eszmekörű ember, s hona méltósága iránt érezni nem tudó. Mantufel mindenesetre államférfi, s ismeretes, hogy ő, s Westphalen a miniszteri tanácsban egymástól messze eltértek.

Törökország. — Redcliffe lord, mint tudjuk, ajánlatot tett a portának a né-mely vöröstengeri pontok kibérlése iránt. Mivelhogy a porta minden javíthat sorsán, a legutóbbi kölcsön is csak egy vízcsapphoz hasonlított, mely izzó vasra esett; az öreg lord ajánlatának, miszerint a bérösszeget ötven évre előre letenni ígérkezett, nem lehetett csábítólag nem hatni a török államférfiakra. Angolország, mint látszik, nagyon sürgeti az ügynek eldöntését; innen magyarázható, hogy Fuad pasa, a kinek tanácsát ez ügyben csak meg kell hallgatni, oly sebbel-lobbal hívaték haza, hogy a Bécs felé kerülő utra nem vala többé ideje, hanem Marseillenél kelle hajtóra ülnie, mig a dunahajózási kérdés tárgyalása végett Daud effendi jövedene Bécsbe, a ki a portát a biztalmányban is képviselte, s azért az egész ügybe tökéletesen be van avatva. Nem igen lehet gondolni, hogy a nagyhatalmak komolyan beleszólnának ez ügybe, mert a mi Szárdinának szabad, az csak nem lehet Törökországnak is tilos. Ily módon az orosz telepedések is a Középtenger partjain mindenesetre el fogtak hibázni főczéljokat; nem lehetnének akkor egyebek voltaképpen, mint kereskedelmi rakkhelyek, a midőn Angolország Gibraltárnál, s a Vöröstengeren kezében tartaná a Középtenger kapukulesait. Hogy az angol tengeri erő folytonos közelléténel fogva Törökország

helyzete is másként alakulna, s nem kevésbé fogynának némely aggodalmak is elenyészni, mutatja a földabroszra vetett pilantás. Feszülten várjuk ez ügynek további fejlődését, s hogy kivált orosz-francia részről mit mondanak majd az angol politikának remek sakk-huzásához. Talán a Napoleon hg. varsói utazása is kapcsolatban áll ezekkel az orosz-és Franciaországra néző egyiránt fontos eseményekkel; ily körülmények között egy francia-orosz-angol szövetségről nem egykönnyen lehet szó.

Cattaróból írják, hogy szeptember utója felé a budai kikötőben horgonyzó francia fregatt kapitánya, s nyolcz tisztje Cetinijébe rándultak, fenhangan énekelve: Hat hízója az ólban, maga hebedik kinn: azaz: megitták Daniló hercegnek, a kinek nagyobb a szerencséje, mint maga, a francia segélypénz idei második részét. A raguzai orosz főkonzul egyébiránt nem akart hátrább menni a francziánál, s ezen czim alatt: „agörög-orthodox hit dicsőségére, a már régebben rendelt évpénzt pontosan kizeti. Az orosz kormány még mind szilárdan áll azon követelése mellett, hogy Montenegro kikötőit kapjon, a francia szintén; de Ausztria, Angolország, s a porta hallani se akarnak az adriai tengernek csak egy maroknyi vizé-

ről is a feketehegyi süheder számára, hollóital nélkül nehezen növi ki magát a nagy reményű fü.

Belgrádból, okt. 9-én írják, hogy ott a legnagyobb csend uralkodik, s még a skupina (nemzeti gyűlés) egybehívása se rázta fel a kedélyeket szokott phlegmájából, hanem csak nyugodt tanácskozással adott alkalmat az ország jóléte felett a népesség minden rétegeiben. A legközelebbi jövőre nézve se várható az, hogy oly csendzavarások történjenek, melyek az országra káros következtések lennének. A szerb államéletben annyi változás történt, hogy a nemzeti pártokhoz tartozó minisztérium beadt lemondását, mely a fejedelem által el lön fogadva. Új minisztérium a fejedelmi párt híveiből van alakulóban. A nemzeti párt a volt minisztereknek a senatusba lépte által erősbül fog.

Oláhországban bizonyos izgalom uralkodik, némely lapok szerint. De ugyan lehet-e alkotmányos életet képzelni bizonyos izgatottság nélkül. Addig él az ember, míg izeghet-mozoghat. Holt lónak nem szükség a patkó, s ha holt emberi csendeséget kívánnak a két tartománytól, miért adtak hát neki oly mozgást igénylő államszervezetet?

UJ POSTA.

A „Charles Georges“-ügyben a francia hivatalos sajtó kézzel-lábbal működik azon, hogy a francia kormány jogos eljárását kimutassa, de azért Párisban is van elég jó szem, mely keresztül lát a szítán. Végre is oda megy ki a dolog, hogy a kutatási jog iránti szerződést csak a nagyoknak szabad a kicsinyek ellen, és nem megfordítva, gyakorlatba venni. Teljesen hiábavaló dolog a „szabad négervándorlást“ úgy akarni előállítani, mint a rabszolgakereskedésről különböző valamit. A portugali király engedett, igaz, de nem úgy, hogy igazat adtak volna a portugali törvényszékek a francia kormánynak, hanem körülbelül úgy, mint Nápoly részéről a „Cagliari“-ügyben történt, azon világos nyilatkozattal, hogy Portugaliá csak az áldott béke kedviért enged az erőhatalomnak. Am legyen büszke ily győzedelmre, ha van oka rá, Franciaországra, mely magát mindig a civilisatio zászlóvivőjének, a jogok védőjének szereti nevezni.

Sz. pétervári levelek hizalmas hangon azt susogják, hogy ottan összeesküvést fedeztek föl II. Sándor császár elötte. Az összeesküvők szándéka volt a békeszerető, s reform kedvelő uralkodót

féltetni, hogy ismét az ó-orosz politikát emeljék uralomra. Az összeesküvés indítóit szerencsére megcsípték, s még jókor ártalmatlanná tették volna.

Az angol kormány elhatározta, a Vöröstengeren egy állandó flotta-állomást állítani fel, mely egy fregattból, egy korvetből, s egy briggből, s két ágyunaszádból fogna állani. A főparancsnokság Pullen kapitányra van bízva. Utasításai azt ajánlanak neki, ne feledje, hogy a vöröstengeri rendőrség s felügyelés egyedül Anglia dolga. E rendszabály a dseddahi események, s a Vöröstengernek mind inkább nevedő politikai s kereskedelmi fontossága által van indokolva.

Szambulból, okt. 9-én írják: „A határszabályzó bizottmány Montenegro földabroszat elkészíté, melyet egy legközelebbi alkalommal megtartandó konferentia tárgyalás alá veend.

Az „Öst. Fr.“ stambuli tudósítója szerint, a szultán tagadólaga utasítá el Angliának Redcliffe lord által eléadott kívánságát Perim-sziget bérbeadása iránt; ez alkalommal sajnálatát fejezte ki a szultán, hogy Aden, mely a porta elvitathatlan tulajdona, 800 angol ágyuval van megrakva.

Felölös a szerkesztésért BERDE ARON.

Ürberkárptólási töke-utalványozás

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján János Druziánna öz. Bereczki Sándornának kis-szölősi b. u. 95 ft 50 kr., Gyárfás Anna Vass Zsigmondnak s Gyárfás Károlianna Fülöp Lukácsnak nagy-kendi b. u. 451 ft 54 kr., Jaka b. Gergelynek fületli birt. u. 118 ft 16 $\frac{1}{2}$ kr., id. Macskási Lajosnak szagori b. u. 4630 ft 57 $\frac{1}{2}$ kr., Szentiványi Zsuzsanna öz. Tolnay Jánosnak dőzsálvi, szcsávási, mikfalvi, sz. dányáni b. u. 2285 ft 3 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. dec. 14-ig. Tárgy. nap jan. 14-ke d. e. 9 órákor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján Nádudvari Ferencnek balásteli b. u. 175 ft 47 $\frac{1}{2}$ kr., gr. Mikos Borbára örökös öz. Cserei Miklósnak szász-nádosi birt. u. 4105 ft 36 $\frac{1}{2}$ kr., gr. Álik és Jánosnak hétúri, szász-nádosi birt. u. 1392 ft 53 kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. nov. 30-ig. Tárgy. nap jan. 31-ke d. e. 9 órákor.

A károlyfejevári cs. kir. megyei törv. utján Pogány György, József, Károly, Póli s Albert és Dózsa Györgynek csállyai birt. u. 457 ft 33 kr., Szentiványi Zsuzsanna Tolnay Jánosnak m.-herepei b. u. 847 ft 31 $\frac{1}{2}$ kr., öz. Jesenczki Józsefné Füzesi Borbára örökösének nyirmezai, sárdi birt. u. 180 ft 15 $\frac{1}{2}$ kr., gr.

Gyulai Ferencnek bervei, székési b. u. 1144 ft 45 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. dec. 21-ig. Tárgy. nap febr. 28-dika d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. kir. megyei törv. utján öz. Fodor Józsefné Szabó Erzsébet borzasi, halmási b. u. 818 ft 25 kr., Pataki Julianna Bikfalvi Józsefnének ököritői, mocsolai b. u. 469 ft 17 $\frac{1}{2}$ kr., Nagy Lázárnak krasznai, alsó-báni b. u. 3208 ft 16 kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. nov. 27-ig. Tárgy. nap jan. 28-dika d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. kir. megyei törv. utján id. gr. Teleki József hagyatékának nagy-báni, botyásai, szászai b. u. 30487 ft 53 $\frac{1}{2}$ kr., Dézs város

községének csatáni b. u. 17936 ft 51 $\frac{1}{2}$ kr., Hersch Salomonnak mint Nemes József s ill. tőleg Alsó Rozália öz. Zsombori Istvánné jogvivőjének pecsétészogi b. u. 2654 ft 7 $\frac{1}{2}$ kr., gr. Bethlen Borbára gr. Traun Ferencnek domokosi, kis-debreki birt. u. 25920 ft 59 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. dec. 16-ig. Tárgy. nap febr. 17-ke d. e. 9 órákor.

A sz.-udvarhelyi cs. kir. megyei törv. utján Farkas Mária öz. Zatureczky Lajosnak h.-sz.-mártoni b. u. 955 ft 8 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. dec. 20-kaig. Tárgy. nap febr. 22-ke d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

alább elősorolando ügyvivőselei közbenjárása által. Kolozsvárt július 23-dikán 1858.

Az erdélyi kölcsönös jég- és tüz-

mentő társulat igazgatósága.

Az erdélyi ügyvivők névsora:

Abrudbányán: Arkosy Károly postames-

ter és birtokos.

Ádamoson: Kovács Károly.

Alsó Boldogasszonyfalván: Gyarmathy Dániel birtokos.

Alvinczen: Butyka Dániel.

Aranykúton: Móza Samu birtokos és

haszonbérlo.

Balázsfalván: Dániel Odón kereskedő.

Balázstelken: Szokoly Pál birtokos.

Baróthon: Császár József kereskedő és birt.

Bethlenben: Csűrös József ev. ref. lelkész.

Bikalon: Hankovics György birtokos.

Brassóban: Müller Károly kereskedő.

Bürkösön: Szoboszlai B. Lajos birtokos.

Csikbátfalván: Madár Antal birtokos.

Csik-Taplóczán: Lázár Dénes birtokos.

Czikón: Péchy László.

Dézsén: Kovács Mózes birtokos és keresk.

Dobokán: Hodor Károly birtokos.

Erdő-Szentgyörgyön: László Gergely ev. ref. lelkész.

Felvinczen: Magyar Pál birtokos.

Fogarásban: Nehrer Samuel kereskedő.

Gidófalván: Vajna Károly birtokos.

Hátszegén: Ehrenbletberger Péter postamester.

Károlyfehérvárr: Dergán József keresk.

Kentelkén: Vályi Elek ev. ref. esperes.

Kézdi-Vásárhelyen: Kovács Dániel birt.

Kolozson: Veres Sándor birtokos.

Kovácsán: Kozma Antal postahivatalnok

és birtokos.

Krasznán: Gyulay Károly birtokos.

Magyar Fülposón: Csia Elek birtokos.

Magyar Győr-Monostoron: Hory Far-

kas ev. ref. lelkész.

Magyar Nagy-Zsomboron: Zsombori

József birtokos.

Magyar Sáros-Berkeszen: Takács

Zsigmond birtokos.

Maros-Illyén: Fekete György birtokos.

Maros-Ludason: Nyerges Ferenc birtokos.

Maros-Solymoson: Bogdán Mózes ev.

ref. lelkész.

Maros-Ujvárr: Csengeri József birtokos

és cs. kir. sóhivatalnok

Maros-Vásárhelyen: Czecz Mik. keresk.

Mező-Csávason: Benkő Károly birtokos.

Mező-Méhesen: Kendeffy István birtokos.

Mező-Szilváson: Papp Ist. haszonbér.

Mocson: Csobánczy-estvék el kereskedők.

Nagy-Enyeden: Ungár Mihály kereskedő.

Naszodon: Mihalás József postamester és

birtokos.

Nyerczen: Bartha Albert birtokos.

Szamosujvárr: Temesváry István posta-

mester.

Szász-Régenben: Altner János cs. kir.

sorsjártokra gyűjtő.

Szász-Sebesben: Gregor Simon keresk.

Szászvároson: Németh Vilmos keresk.

Széken: Mihály Endre ev. ref. lelkész.

Székel-Kereszturon: Kabdebó Antal

kereskedő és birtokos.

Székel-Kocsárdon: Süköd Ferenc

ev. ref. lelkész.

Székel-Udvarhelyen: Cimbalmos La-

jos birtokos.

Sepsi-Szentgyörgyön: Demeter Jó-

zsef birtokos.

Szilágy-Cseben: Varga József birtokos.

Szilágy-Somlyón: Rácz Albert birtokos

és postahivatalnok.

Tasnádon: Koroknay Zsigmond birtokos.

Tekében: Weber Fr. Mihály gyógyszerész.

Tordán: Wéltis György birtokos és keresk.

Tordátfalván: Ürmösi Sándor egység-

hítló lelkész.

Tóvisen: Márton Ferenc birtokos.

Vajda-Hunyadon: Fogarasi Bucsy Mi-

hály birtokos.

Vizaknán: Timár Károly birtokos.

Zilahon: Harmath János kereskedő.

Zsibón: Kun Károly ev. ref. lelkész.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(546) (2-2)

Stein János-nál Kolozsvárt megjelent és minden könyvtárnál kapható:

Girókuti Erdélyi naptára

1859-dik közönséges évre. Ára füzve 1 ft 20 kr. pp. Kemény kötésben 1 ft 30 kr.

ERDÉLYI

Protestáns egyházi-tár.

Szerkesztők: Szász Károly és Demeter Samuel. I. kötet II-dik füzet, ára füzve 1 ft pp. a II-dik füzetből álló kötetnek ára 2 ft pp.

KIS TROMBITA

vagy magyar dalok, kis gyermekek számára. A „Kis hegedű“ párja. Írta Horkai bácsi. Ára füzve 16 kr. pp.

(547) (2-9)

IRODALMI JELENTÉS!

sajtó alatt van, s mielőbb meg fog jeleni:

SAPHIRA

TÖRTÉNETI REGÉNY,

három részben,

írta

Halmágyi Sándor.

Előfizethetni: 2 pfrttal november 15-dikéig. A megrendelő levelek, a pénzzel együtt, bérmentesítve, egyenesen szerzőhöz utasítandók, a kinek állandó lakása Kolozsvárt, k-monostor-utca, 181. szám alatti ház.

(545) (2-6)

Hirdetés.

A m.-n.-csóni tagosított Tisza-birtokból mintegy 700-800 hold, mint régi gyepek s jó kú-

takkal ellátott hely, 1859 József-napjától kezdve több évekre hódályképpen haszonbérbe adandó.

Haszonbérletti kívánók tudassák céljokat, Tordán át, Csánba címzett levélben, vagy személyesen alólírottal.

Grois Miklós, gazdatiszt.

(548) (1-4)

GOLDNER M.

Pestről,

FÉRFIRUHA RAKTÁRA

ajánlja válogatott, a legújabb párisi divallapok szerint készített **férfiöltönyeit** a t. cz. közönség kegyes részvételt kéri, s valamint a kelmék jósága s valódisága, úgy meglepő olcsósága által azt megérdemelné igyekezend.

Rendelések elfogadtatnak, és a legújabb divat szerint elkészítve Pestre akár hová küldetnek el. Sátora van a főpinczón.

(543) (2-3)

Stark Károly nyergesmester Bécsben, ajánlja kész szolgáltatást minden rangu és rendű méltóságos és t. cz. uraságoknak. Igen csinos és tartósságra számított kész szekerei vagynak most

is. Megbízóival szemben pontosságot és jutányosságot ígér, s ígéri, hogy szolgáltatásával minden igényt kielégít, mikint erről eddigelő Erdélybe leszállított szekercik kezességével. Szállása Rossan, Smidgasse nro 102. Megrendelésekkel lehet tenni Kolozsvárt is, alsó-Szenutca, 347. szám alatt.

(541) (3-4)

Foghúzás, gálvánikus-géppel.

Alólírott közelebbről megszerezvén egy gálvánikus-gépet, mely csak most Philadelphia-ban dr. Frankis ur által fedeztetett föl, és Pesten legjobb eredménnyel használtatik, odaváló fogorvos dr. Turnovszly ur által a fogak minden fájdalom nélküli kivételére: főlhívja a fog bajokban szenvedőket, mint ki fogak takarítása, kivétel körül már több évek óta foglalkozék, s a fogak kivételére ez újonnan feltalált gálváni gép alkalmazását már jól elsajátította, hogy azon gép segítségével az odvas és fájós fogoknak minden fájdalom nélküli kivételére akár szállásán, hidutczában a lutheranum templom oldalában, akár a szenvedők kívánatára tulajdon szálláson vele rendelkezni méltóztassanak; szolgáltatását ajánlja.

DOMOKOS SAMU,

okleveles seb-orvos.